

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Károlyi Amy

Cím:

*Budapest naponta kétmillió liter
70 foknál melegebb víz folyik el...*

Forrás:

Új Magyarország

Bp.
(Hely)

1944. III. 2.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Osztályozás

Tárgy

551.23

Hely

Idő

"1944"

Személy

Budapesten naponta kétmillió liter 70 foknál melegebb víz folyik el felhasználatlanul

A szakembereket és a nagyközönséget egyaránt érdeklő előadást tartott a budapesti melegforrásokról Vendl Aladár műegyetemi tanár, a Tudományos Akadémia másodelnöke hétfőn délután az Akadémia üléstermében.

Az előadásból megtudtuk, hogy az 1940-ben a műegyetemen felállított ásvány- és földtani tanszék kebelében működő intézet rendszeresen számbaveszi és hidrológiailag megvizsgálja a budapesti melegforrásokat. A számbavétel és a hidrológiai vizsgálat, — mely a vízhozamnak, hőmérsékletnek és a kémiai összetételnek megállapításából áll, — nem egészen könnyű olyan forráskomplexumok esetében, mint például a Lukács-fürdő, mely nem kevesebb, mint 16 különböző forrásból áll!

A modern tudomány Budapest területén eddig 15 helyen 118 forrást vett számba, melyeknek hőfoka — a szerint, hogy milyen mélységből törnek elő — 18—79 Celsius között váltakozik.

A források vízállományát részben a buda—piliszi hegyekből a nehézségi erő

hatására lecsorgó langyos víz, részben alföldi eredetű, nagy mélységekből ideszivárgó melegvíz táplálja. Ez a kétféle eredetű víz, lyukacsokat, hasadékokat kitöltve, — itt tárolódik a dunamenti 800 méter mélységű agyagréteg „visszatlan” gátjába ütközve, — míg a meleg vizeknek a levegőnél könnyebb gázaitól felhajtván, ki nem tör a felszínre.

A különböző pesti források vízállománya tehát összefügg, mely összefüggésről gyakorlati példát már 75 éve feljegyzett Molnár János „Budai hévizek” című munkájában. Ugyanis a Lukács-fürdő malomtavának (mely különben bemutatja melegforrásaink egész növényvilágát, a moszatól a vízirózsáig) elfolytatását megérezte — a capillaris eső törvényeinek megfelelően — a 3.4 kilométer távolságban lévő Rudas-fürdő, sőt a Gellért-fürdő forrásai is. A század elején viszont az Erzsébet-híd építésénél történt robbantások és furások folyamán felbukkanó, de pár napon belül elzárt források a Rudas- és Szent Imre-források megapadását vonták ma-

gukkal, melyek napi vízhozama 720 köbméterről 220 köbméterre süllyedt... Az 1943 őszén végzett tudományos kísérlet kimutatta, hogy a malomtó vizének kiszivattyúzása 3—4 napon belül érzeteti hatását a többi forrással, sőt még az artézikúrfúrású, tehát nagymélységű Juventus-forrással is. A közös, mészdolomitból fakadó eredetet bizonyítja a források kémiai összetétele is, amit különben a mélyfúrások is alátámasztanak, amennyiben a milleniumi oszlopnál 917 méter mélységben a Gellérthegy dolomit kőzetére bukkantak.

Több forrás vízhozamát önműködő úszóberendezés méri, s ennek a három év óta rendszeresen feljegyzett adatai szerint: a vízmennyiségre hatása van a légnyomásnak, amennyiben kisebb légnyomáskor megnő, s nagyobb légnyomásnál apad a vízhozam. A csapadéknak csak rendkívül nagy kilengéskor, éppen így a Dunának is csak áradáskor van befolyása a vízmennyiség változására.

A források hőmérsékletét — kéthavi differenciával — befolyásolja a helyi csapadék (a leghidegebb vízhőmérsékletét márciusban, a legmelegebbet szeptemberben mérik!), a levegő hőmérsékletétől a húsz méter mélység alatt lévő források függetlenek, viszont a Duna vízállása kivételes esetben áradáskor hűtő hatású. Erősen befolyásolják a források hőmér-

sékletét az újonnan fúrt artézikutak, (mint a margitszigeti artézikut vizének hőfokát megváltoztatta a nagyobb mélységből előtörő városligeti artézikut fúrása), mikor is az új forrás által elvont melegvízmennyiség érzeteti hatását a régi forrás vizének hőmérsékletcsökkenésében.

Budapest fürdőváros jövőjének szempontjából legnagyobb figyelmet érdemlik Vendl professzor zárószavai, melyekben rámutatott a budapesti melegforrások felhasználásának fogyatékos voltára, amennyiben a napi hatvanmillió liter vízmennyiségnek körülbelül a fele folyik el kihasználatlanul, s ebből a veszendőbe ment vízmennyiségből kétmillió liter a 70 foknál melegebb víz...

„Budapest fürdőváros nagyszabású, józan fejlesztése a melegforrások rendszeres, áliandó, minden irányú tanulmányozásától függ”, — fejezte be Vendl professzor előadását, melyet a nagyszámú és előkelő közönség lelkes megértéssel tapsolt meg.

Károlyi Amy